

Warszawa, 12 października 2021 r.

Ministerstwo Infrastruktury
Departament Transportu Drogowego
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

Dotyczy: *Opinii Stowarzyszenia DGSA w sprawie szkoleń online.*

Przedłużający się okres zagrożenia epidemicznego a jednocześnie obowiązek przeszkolenia pracowników wykonujących czynności z towarami niebezpiecznymi, czy też konieczność przedłużenia świadectw przeszkolenia doradców oraz zaświadczeń ADR kierowców, zwiększyły zainteresowanie możliwościami szkoleniowymi z wykorzystaniem Internetu i platform szkoleniowych online.

ADR określa trzy podstawowe typy szkoleń:

- kursy na doradców DGSA (1.8.3.8, 1.8.3.9 ADR);
- kursy dla kierowców ADR (8.2.2 ADR);
- szkolenie osób zaangażowanych w przewóz towarów niebezpiecznych (1.3, 8.2.3 ADR).

Kursy na doradców DGSA

Wymagania dotyczące konieczności odbycia kursu dla doradców do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych określają przepisy 1.8.3.8 i 1.8.3.9 ADR oraz art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U z 2021 r. poz. 756), dalej „uptn”.

Kursy dla kierowców ADR

Wymagania dotyczące kursów ADR dla kierowców przewożących towary niebezpieczne w transporcie drogowym, określają przepisy 8.2.2 ADR oraz art. 20 uptn. **Ponadto**, wymagania szczegółowe dotyczące obu tych kursów (dla doradcy DGSA i kierowcy ADR) reguluje rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Wodnej z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie prowadzenia kursów z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych

(Dz. U. z 2021 r., poz. 619 oraz z 2019 r., poz. 555 i 2383), dalej „rozporządzenie”. Wymagania, o których mowa, dotyczą podmiotów wykonujących działalność w zakresie prowadzenia kursów z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych (w tym wymagania w zakresie infrastruktury lokalowej, sanitarnej oraz bazy dydaktycznej), ramowy program kursów oraz minimalny czas ich trwania, a także warunki wydawania zaświadczenia potwierdzającego ukończenie odpowiedniego kursu. Organizator kursu powinien zapewnić, aby osoby prowadzące zajęcia, posiadały dobrą znajomość przepisów oraz wymagań szkoleniowych dotyczących przewozu towarów niebezpiecznych, z uwzględnieniem wprowadzanych zmian. Kursy powinny zawierać również zajęcia praktyczne (dotyczy kursów dla kierowców ADR) oraz ćwiczenia i konsultacje z zakresu obowiązków doradcy (dotyczy kursu DGSA). Ponadto, w § 4 ust. 1 rozporządzenia wprost określono, iż *„prowadzący kurs prowadzi zajęcia dydaktyczne w sali wykładowej o powierzchni nie mniejszej niż 20 m²”*.

W tym miejscu zwracamy uwagę, iż z omawianych przepisów wynika, że zajęcia na kursach mogą być prowadzone wyłącznie stacjonarnie, z bezpośrednim udziałem wykładowcy w specjalnie zorganizowanym do prowadzenia takich kursów ośrodku, którego działalność jest regulowana i podlega kontroli marszałka województwa. Z przepisów w żadnym stopniu nie wynika, że chociażby w części teoretycznej, kursy mogą być prowadzone również online, z wykorzystaniem platformy internetowej przez wykładowcę.

Szkolenie osób zaangażowanych w przewóz towarów niebezpiecznych

Art. 14 upton, nakłada obowiązek na uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych przeszkolenia osób wykonujących czynności związane z przewozem drogowym. Określono wymagania w stosunku do osoby prowadzącej szkolenie i wskazano, że powinna być to osoba posiadająca świadectwo przeszkolenia doradcy odpowiednio w zakresie przewozu drogowego, przewozu kolejną lub przewozu żegluga śródlądową towarów niebezpiecznych lub osoba posiadająca wiedzę i wykształcenie niezbędne do zapewnienia prawidłowego przebiegu szkolenia.

Dział 1.3 ADR szczegółowo określa charakter i zakres ww. szkolenia. Powinno ono składać się z 3 części: Pierwszej - szkolenie ogólne, podczas którego pracownicy powinni być zaznajomieni z wymaganiami ogólnymi zawartymi w przepisach o przewozie towarów niebezpiecznych, drugiej - szkolenie stanowiskowe, podczas którego pracownicy powinni przejść szkolenie z zakresu przepisów o przewozie towarów niebezpiecznych, ściśle odpowiadające ich odpowiedzialności i obowiązkom (często szkolenie w tym zakresie mylone jest ze szkoleniem na stanowisku pracy, jak ma to miejsce w przypadku szkoleń BHP) oraz trzeciej - szkolenie z zakresu bezpieczeństwa, podczas którego pracownicy powinni przejść szkolenie na temat zagrożeń stwarzanych przez towary niebezpieczne, odpowiednio

do stopnia ryzyka utraty zdrowia lub narażenia, mogących być skutkiem wypadku przy przewozie takich towarów, z uwzględnieniem ich załadunku i rozładunku. Celem tej części szkolenia powinno być zapoznanie pracowników z bezpiecznymi sposobami postępowania oraz z procedurami ratowniczymi.

Zarówno w przepisach ADR, jak również wydanych na ich podstawie przepisach krajowych nie określono formy omawianego szkolenia. Z powyższego można zatem wnioskować, że wszystkie trzy typy szkoleń, powinny być prowadzone przez osobę prowadzącą szkolenie (wykładowcę), co **wyklucza możliwość stosowania programów szkoleniowych (e-learningu), podczas których uczestnik samodzielnie przegląda lub przyswaja treści szkoleniowe.**

W zakresie szkolenia osób zaangażowanych w przewóz towarów niebezpiecznych zgodnie z 1.3, 8.2.3 ADR, osoba szkoląca dostosowuje zakres szkolenia stosownie do zakresu odpowiedzialności i obowiązków osoby szkolonej. Mogą to być pracownicy zatrudnieni przez przewoźnika lub nadawcę, pracownicy dokonujący załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych, pracownicy firm spedycyjnych lub wysyłkowych oraz kierowcy inni niż posiadający zaświadczenie ADR. Szkolenie stanowiskowe zgodnie z 1.3.2.2 ADR nie wymaga fizycznej obecności na stanowisku pracy, **lecz przeszkolenie pracownika zakresu przepisów o przewozie towarów niebezpiecznych**, ściśle odpowiadające ich odpowiedzialności i obowiązkom.

Podsumowując powyższe, kursy dla kierowców ADR wymagają prowadzenia zajęć praktycznych, zaś zajęcia takie nie są przewidziane w programie kursu dla doradcy DGSA, który przewiduje z kolei przeprowadzanie ćwiczeń (np. z zasad wypełnianie dokumentu przewozowego) i konsultacji. Ponadto, szkolenie osób zaangażowanych w przewóz towarów niebezpiecznych zgodnie z 1.3, 8.2.3 ADR nie jest regulowane rozporządzeniem i nie istnieją w przepisach krajowych normy prawne obligujące do stosowania wprost wskazanej formy takiego szkolenia. Wydaje się zatem, że forma ta (wyłącznie online, wyłącznie z udziałem trenera, czy też hybrydowa) powinna być dostosowana i wybrana odpowiednio do zakresu obowiązków i odpowiedzialności osoby szkolonej w kontekście profilu i charakteru działalności uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych.

W związku z ograniczeniami epidemicznymi w roku 2020 i 2021, ograniczono możliwość przeprowadzania stacjonarnych kursów dla doradców DGSA oraz kierowców ADR. Sygnatariusze Umowy ADR podpisywali umowy multilateralne, przedłużające ważność uprawnień doradców DGSA i kierowców ADR. Jednakże w tym samym czasie, szkolenia osób zaangażowanych w przewóz towarów niebezpiecznych zgodnie z 1.3, 8.2.3 ADR musiały być przeprowadzane i okresowo uzupełniane szkoleniem doskonalącym, uwzględniającym zmiany w przepisach. Aby sprostać zarówno ograniczeniom epidemicznym

(brak możliwości organizacji spotkań stacjonarnych) jak i wymaganiom ADR (obowiązek przeszkolenia pracowników), szkolenia takie w miarę możliwości i wprowadzanych ograniczeń, zaczęto organizować w formie online. Szkolenia online z wykorzystaniem platform internetowych umożliwiają bowiem połączenia audio-wideo osoby szkolącej z uczestnikami kursu/szkolenia i spełniają przesłanki zawarte w art. 14 uptn w stosunku do szkoleń osób zaangażowanych w przewóz towarów niebezpiecznych.

W tym miejscu pragniemy zauważyć, że członkowie stowarzyszenia S-DGSA, w odpowiedzi na przygotowaną ankietę (podsumowanie stanowi załącznik nr 1), dopuszczają możliwość szkoleń hybrydowych lub online prowadzonych przez wykładowcę przede wszystkim w zakresie szkoleń dla doradców DGSA oraz szkoleń zgodnie z 1.3 ADR. Jednocześnie pojawiły się również głosy negatywne, wyrażające uzasadnione obawy, że forma online może obniżyć jakość i poziom wiedzy kursantów, na co wpływa przede wszystkim brak interakcji pomiędzy wykładowcą a osobą szkoloną.

Jednocześnie, Stowarzyszenie S-DGSA wystąpiło z podobnym zapytaniem do członków IASA (Międzynarodowego Stowarzyszenia Stowarzyszeń Doradców DGSA). Odpowiedzi na pytania miały pomóc w ustaleniu aktualnych form prowadzenia kursów i szkoleń z zakresu ADR w innych krajach, będących sygnatariuszami Umowy ADR. Podsumowanie ankiet stanowi załącznik nr 2 oraz załącznik nr 3 (plik excel z podziałem na poszczególne państwa). Zgodnie z tymi ankietami, kursy dla doradców DGSA w 3 krajach prowadzone są również online (przez trenera), w 4 krajach w formie hybrydowej, a w jednym kraju również przy użyciu aplikacji (programu). Kursy dla kierowców ADR tylko w jednym kraju prowadzone są w formie hybrydowej. Szkolenia 1.3, 8.2.3 ADR w 6 krajach prowadzone są również online (przez trenera), w 8 krajach w formie hybrydowej, w 5 krajach również przy użyciu aplikacji (programu).

Powszechna cyfryzacja otwiera nowe możliwości szkoleń online za pomocą platform internetowych, umożliwiając bezpośredni kontakt wykładowcy przy użyciu połączeń audio-wideo.

W dobie obecnej w sektorze edukacji forma szkoleń online z osobą prowadzącą z obustronną komunikacją może być dopuszczalna i niewątpliwie zminimalizuje ona koszty dla niektórych stron: firmy/osoby szkolące niemające stałej bazy (wynajem sali wykładowych, wyposażenia) oraz uczestników szkoleń (koszty dojazdu, dostępność czasu). Zdecydowana większość wykładowców i słuchaczy jest zdania, z czym trudno się nie zgodzić, że bezpośredni kontakt wykładowcy ze słuchaczem jest bardzo ważny, niemniej jednak to nie tylko on świadczy o efektywności prowadzonych zajęć. Zarówno w przypadku kursów dla doradców jak kierowców ADR skuteczność szkoleń weryfikuje egzamin państwowy. To również wiedza, wykształcenie, doświadczenie, umiejętności i zaangażowanie osoby szkolącej zapewnią

realizację celu szkolenia, dlatego, w przyszłości, jeżeli okaże się, że szkolenia online sprawdzają się w przypadku szkoleń kierowców zawodowych w transporcie drogowym, być może dopuszczenie formy szkoleń online na kursach dla kierowców ADR i doradców DGSA stanie się zarówno koniecznością, jak i potrzebą doby cyfryzacji. Szkolenia osób zaangażowanych w przewóz towarów niebezpiecznych zgodnie z 1.3, 8.2.3 ADR mogą być realizowane również online i prowadzone przez wykładowcę.

Załącznik nr 1.

Podsumowanie ankiety członków Stowarzyszenia S-DGSA.

Załącznik nr 2.

Podsumowanie ankiety członków Stowarzyszenia IASA.

Załącznik nr 3.

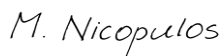
Tabelaryczne zestawienie ankiety członków Stowarzyszenia IASA z podziałem na poszczególne państwa.

Z poważaniem

Norbert Świderek

Prezes Zarządu

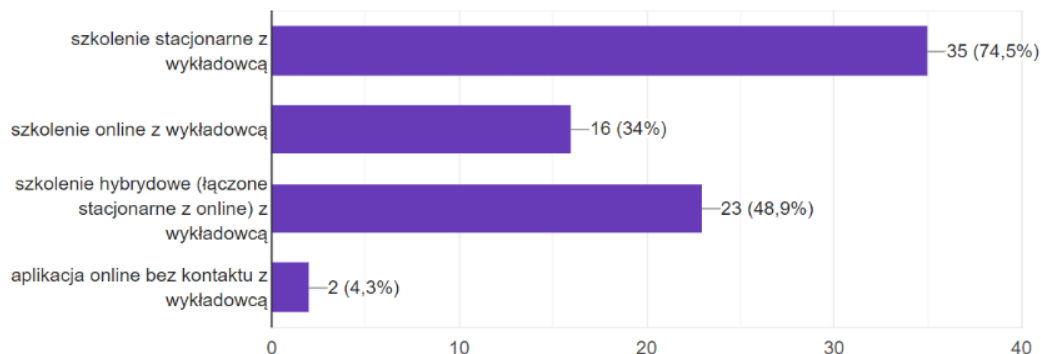
Maria Nicopulos

Wiceprezes Zarządu

Załącznik nr 1.

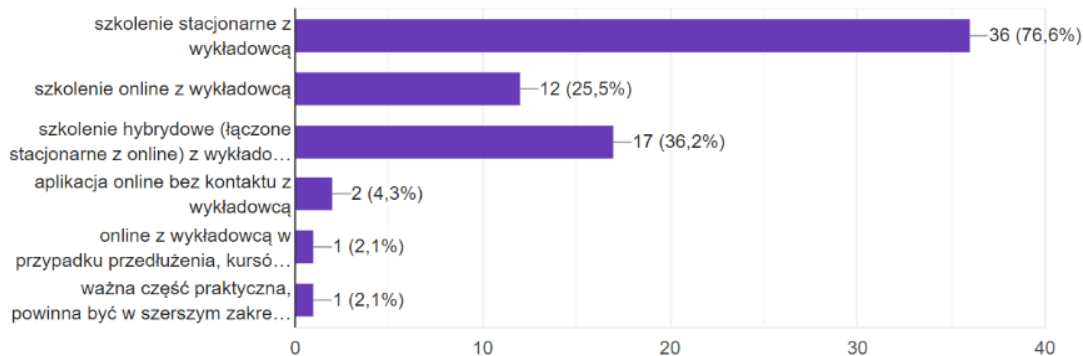
Jaka forma szkoleń dla kandydatów na doradców jest Twoim zdaniem dopuszczalna?

47 odpowiedzi

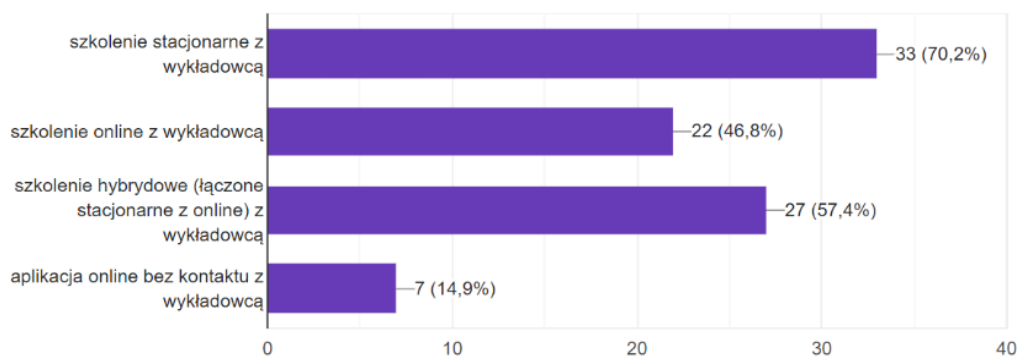
2. Jaka forma szkoleń dla kierowców ADR jest Twoim zdaniem dopuszczalna?

47 odpowiedzi

3. Jaka forma szkoleń zgodnie z 1.3 ADR jest Twoim zdaniem dopuszczalna?

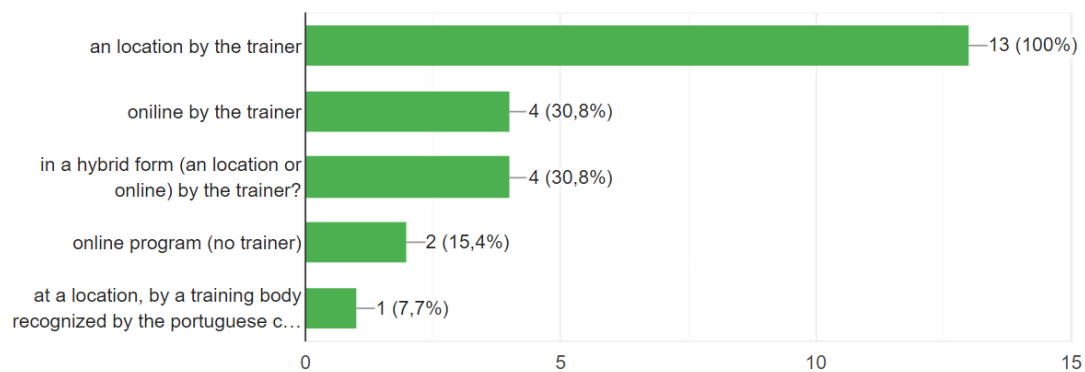
47 odpowiedzi

Załącznik nr 2.

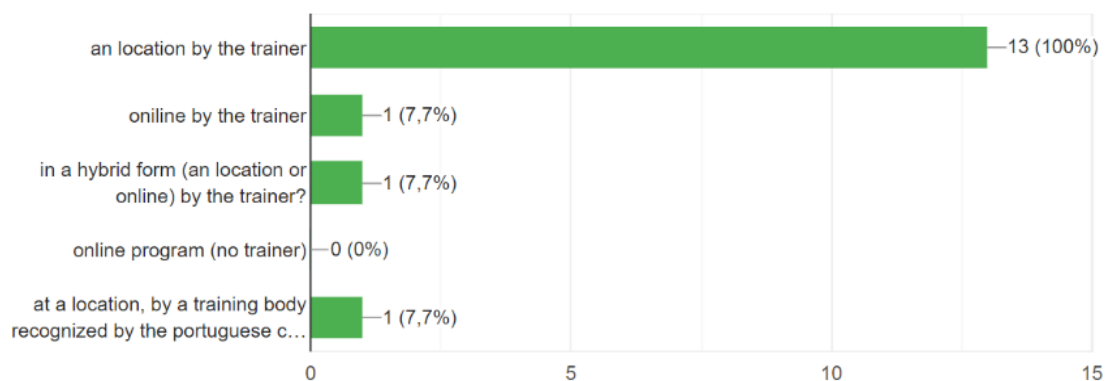
1. How are the courses for DGSA in your country conducted?

13 odpowiedzi

2. How are the the ADR driver in your country conducted?

13 odpowiedzi

3. How are the training 1.3 in your country conducted?

13 odpowiedzi

